

Міністерство освіти і науки України
Комунальний заклад Сумський обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти
Сумський державний педагогічний університет
імені А. С. Макаренка
Університет менеджменту освіти НАПН України
Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області
Закарпатський інститут післядипломної педагогічної освіти
Запорізький національний університет
Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»
Національний університет цивільного захисту України
Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
Полтавський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти
імені М. В. Остроградського
Херсонська академія неперервної освіти

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ РОЗВИТКУ ОСОБИСТІСНО-ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГІВ В УМОВАХ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ

Збірник наукових статей

Суми – 2026

УДК 378.046-021.68:[37.091.12-051:005.336.2] I-66

*Рекомендовано до друку Вченою радою
КЗ Сумський інститут післядипломної педагогічної освіти
(протокол № 8 від 29.05.26 р.)*

Редакційна колегія:

С.М. Грицай – кандидат педагогічних наук, доцент
О.В. Гузенко – кандидат педагогічних наук, доцент
Г. Л. Єфремова – кандидат педагогічних наук, доцент
І. Я. Жорова – доктор педагогічних наук, професор
О.М. Ключко – кандидат педагогічних наук, доцент
Н. К. Куриш – кандидат педагогічних наук, доцент
С.М. Луценко – кандидат наук з державного управління, доцент
Д.М. Пінчук – кандидат наук з державного управління, старший викладач
О.М. Рудь – кандидат філологічних наук, доцент
Л.О. Семеновська – доктор педагогічних наук, професор
В. О. Шведун – доктор наук з державного управління, професор

Інноваційні технології розвитку особистісно-професійної компетентності педагогів в умовах післядипломної освіти: збірник наукових статей / За заг. ред. Г. Л. Єфремової. Суми, 2026. 499 с.

У збірнику представлено наукові статті учасників Усеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Інноваційні технології розвитку особистісно-професійної компетентності педагогів в умовах післядипломної освіти», що розкривають сучасний стан та перспективи розвитку компетентнісного підходу у системі освіти України; методологічні та методичні основи впровадження компетентнісного підходу у післядипломній освіті; роль та місце інформаційних технологій у системі розвитку професійної компетентності педагога в умовах післядипломної освіти; інноваційні технології розвитку особистісно-професійної компетентності педагогів в умовах інклюзивної та безбар'єрної освіти; науково-методичний супровід формування та розвитку особистісно-професійної компетентності керівників закладів освіти; компетентнісний підхід у НУШ: креативність, практичні вміння, навчання впродовж життя; безпечне освітнє середовище: нові виміри безпеки; особливості психологічної підтримки та формування навичок резильєнтності (стресостійкості) у суб'єктів освітнього середовища.

Конференція проводиться за ініціативою кафедри педагогіки, спеціальної освіти та менеджменту КЗ Сумський ОІППО з метою обговорення проблем розвитку особистісно-професійної компетентності педагогів в умовах післядипломної освіти у контексті інноваційного розвитку державних інституцій та українського суспільства.

Наукові статті розміщено в авторській редакції.

З М І С Т

РОЗДІЛ 1

Сучасний стан та перспективи розвитку компетентнісного підходу у системі освіти України

Варга Леся

Інноваційні методи формування міжкультурної компетентності майбутніх педагогів у процесі вивчення країнознавства німецькомовних країн 12

Воловик Валентина

Дистанційне навчання як фактор впливу на розвиток емоційного інтелекту студентів закладів вищої освіти 18

Грицай Сергій

Розвиток особистісно-професійної компетентності педагогів в умовах післядипломної освіти..... 22

Калашнікова Тетяна

Можливості та виклики використання штучного інтелекту в роботі вчителя біології 31

Косова Тетяна

Компетентнісний підхід у викладанні іноземної мови за професійним спрямуванням: трирівнева диференціація та персоналізація засобами штучного інтелекту 35

Лазоренко Світлана

Навчаємо майбутніх винахідників: STREAM-освіта в дії 44

Липчанко-Ковачик Оксана, Бедевельська Маріанна

Міжкультурна комунікація крізь призму країнознавства..... 47

Литвиненко Яна, Сидоренко Наталія

Культура віртуального спілкування педагога як складова його професійного іміджу 52

РОЗДІЛ 2

Методологічні та методичні основи впровадження компетентнісного підходу у післядипломній освіті

Бабенко Наталія

Використання ментальних карт як інструменту розвитку методичної компетентності викладача математики коледжу... 56

Богачик Тамара

Впровадження імперативів компетентнісного підходу в систему науково-методичного супроводу професійного розвитку педагогів.. 59

Варга Леся Плюрилінгвальний підхід у навчанні німецької мови як другої іноземної у системі професійної підготовки майбутніх учителів.	63
Івашина Людмила Навчання впродовж життя як основа професійної мобільності сучасного педагога.....	69
Квітень Євгенія Компетентнісний підхід у системі післядипломної освіти: методологічні та методичні аспекти впровадження.....	72
Папернова Тетяна Цифрове середовище професійного розвитку: інформаційні технології у системі підвищення кваліфікації педагогів.....	75
Розман Ірина Інтеграція педагогічного дизайну та компетентнісного підходу у післядипломній професійній освіті	79
Семеновська Лариса, Рамусь Михайло Індивідуалізація навчання та тьюторські технології у вищій школі: від теорії до системної практики	84
Харченко Алла Самоосвіта педагога як умова підвищення його професійної компетентності	91

РОЗДІЛ 3

Компетентнісний підхід та його місце в умовах організації освітнього процесу

Варга Леся Цифрові ресурси як засіб формування іншомовної та міжкультурної компетентностей у процесі навчання німецької мови і країнознавства німецькомовних країн.....	96
Великодна Марія Формування національної свідомості учнів засобами української музики.....	102
Гарапко Віталія, Варга Константин University preparation of future economic specialists using digital technologies	106
Довженко Людмила Навчання і розвиток дошкільників за допомогою ковролінографа та фетрових дидактичних матеріалів.....	109
Козлова Тамара Блоки дьенеша в розвитку логіко-математичних здібностей дошкільників.....	113

Костенецька Ірина Компетентнісний підхід у викладанні географії в умовах нової української школи.....	116
Костенко Ольга Компетентнісний підхід у сучасній системі освіти України.....	122
Липчанко-Ковачик Оксана, Сергієнко Анастасія Bilingual school teacher: competences and roles	130
Максименко Ельвіра Використання мнемотаблиць у роботі з дітьми старшого дошкільного віку	132
Нагірняк Володимир Про способи, прийоми та методи організації дослідницької діяльності здобувачів освіти на уроках інтегрованих курсів предметів природничої освітньої галузі за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій	137
Павленко Ірина Предметно-методична компетентність вчителя інформатики...	142
Полятикіна Тетяна Компетентнісний підхід у дії, формування екологічної свідомості гуртківців через практичну діяльність	146
Руденко Юлія Розвиток критичного мислення дошкільників засобами STREAM-освіти	151
Федунович-Швед Оксана Активізація лексичних знахідок Миколи Лукаша на уроках української мови в контексті формування мовної компетентності здобувачів освіти.....	154

РОЗДІЛ 4

Роль та місце інформаційних технологій у системі розвитку професійної компетентності педагога в умовах післядипломної освіти

Боднар Оксана, Спольська Олена Підготовка менеджера освіти нового покоління в умовах компетентнісної парадигми як драйвер якості освітніх систем..	160
Варга Леся, Гарапко Мар'яна Використання штучного інтелекту у формуванні комунікативної компетентності здобувачів освіти під час вивчення іноземної мови..	163
Даценко Владислав Цифровий публічний маркетинг в умовах реалізації державної інформаційної політики.....	168

РОЗДІЛ 3

Компетентнісний підхід та його місце в умовах організації освітнього процесу

Варга Леся,
Мукачєво

ЦИФРОВІ РЕСУРСИ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ ТА МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ І КРАЇНОЗНАВСТВА НІМЕЦЬКОМОВНИХ КРАЇН

Автор піднімає питання використання цифрових ресурсів у процесі навчання німецької мови як іноземної та країнознавства німецькомовних країн. У статті розглянуто дидактичний потенціал автентичних онлайн-джерел, відеоресурсів, інтерактивних карт, віртуальних екскурсій, цифрових архівів та освітніх платформ для формування іншомовної комунікативної й міжкультурної компетентностей студентів. Обґрунтовано доцільність інтеграції країнознавчого змісту в практичні заняття з німецької мови через комунікативні, медіаційні, дослідницькі та рефлексивні завдання. Акцентовано увагу на ролі викладача в доборі, методичній адаптації та критичному оцінюванні цифрового контенту відповідно до мовного рівня, навчальної мети й професійної підготовки майбутніх педагогів.

Ключові слова: цифрові ресурси, німецька мова як іноземна, країнознавство німецькомовних країн, іншомовна комунікативна компетентність, міжкультурна компетентність, автентичні матеріали, майбутні педагоги, цифрова дидактика.

Сучасна іншомовна освіта розвивається в умовах інтенсивної цифровізації, що суттєво впливає на зміст, форми й методи навчання іноземних мов. Особливо відчутними ці зміни є у процесі викладання німецької мови як іноземної, де цифрові ресурси відкривають доступ до автентичного мовного й культурного середовища, актуальних матеріалів, мультимедійного контенту та інтерактивних форм навчальної діяльності. У цьому контексті навчання німецької мови доцільно розглядати у взаємозв'язку з країнознавчим компонентом, оскільки мовна підготовка неможлива без розуміння соціокультурного простору, у якому функціонує мова.

Актуальність дослідження зумовлена тим, що дисципліни «Іноземна мова (німецька)» та «Країнознавство німецькомовних країн» мають спільну компетентнісну основу. Обидві дисципліни спрямовані на формування здатності здобувачів освіти користуватися німецькою мовою в різних ситуаціях спілкування, розуміти культурні реалії німецькомовного простору, працювати з автентичними джерелами, інтерпретувати соціальні й культурні

явища, а також здійснювати міжкультурну комунікацію. Саме тому цифрові ресурси можуть бути ефективним засобом інтеграції мовного, мовленнєвого, країнознавчого та міжкультурного компонентів навчання.

Метою статті є обґрунтування дидактичного потенціалу цифрових ресурсів у формуванні іншомовної комунікативної та міжкультурної компетентностей студентів у процесі навчання німецької мови і країнознавства німецькомовних країн.

Проблема формування іншомовної комунікативної компетентності є однією з центральних у сучасній методиці навчання іноземних мов. У Загальноєвропейських рекомендаціях з мовної освіти та Супровідному томі до них мовець розглядається як соціальний агент, здатний діяти в різних комунікативних ситуаціях, здійснювати медіацію, взаємодіяти в багатомовному й багатокультурному середовищі [2]. Це положення є особливо важливим для навчання німецької мови, адже володіння мовою передбачає не лише знання лексики й граматики, а й уміння розуміти культурний контекст, добирати мовні засоби відповідно до ситуації та інтерпретувати іншомовний зміст. Міжкультурна компетентність у цьому контексті виступає невід'ємною складовою іншомовної підготовки.

М. Байрам розглядає міжкультурну комунікативну компетентність як поєднання знань, умінь інтерпретації та взаємодії, відкритості до іншого, здатності до критичного осмислення власної й іншої культури [1]. Отже, країнознавчий матеріал не повинен бути лише додатковою інформацією до мовного курсу. Він має виконувати функцію змістової основи для формування мовленнєвих умінь, критичного мислення, культурної рефлексії та здатності до міжкультурного діалогу.

У процесі навчання німецької мови цифрові ресурси створюють умови для роботи з автентичним матеріалом, який може бути використаний для розвитку всіх видів мовленнєвої діяльності. Тексти з офіційних сайтів, відеофрагменти, інфографіка, інтерактивні карти, віртуальні екскурсії, сторінки музеїв, університетів, медіа й культурних інституцій можуть стати основою для читання, аудіювання, усного обговорення, письмових висловлювань, проектної роботи та медіаційних завдань. Таким чином, цифрові ресурси виконують не лише інформаційну, а й комунікативно-дидактичну функцію.

Однією з головних переваг цифрових ресурсів є доступ до актуальних автентичних матеріалів. Для навчання німецької мови й країнознавства особливо цінними є офіційні сайти державних установ, освітні портали, сторінки університетів, музеїв, туристичних організацій, медіа, культурних інституцій та міжнародних організацій. Наприклад, портал *Tatsachen über Deutschland* подає актуальну інформацію про політичний устрій, суспільство, економіку, культуру, освіту й міжнародну роль Німеччини [3]. Портал *Deutschland.de* пропонує матеріали про сучасне життя Німеччини, культуру, політику, довкілля, освіту та суспільні тенденції [4]. Такі ресурси дають змогу

працювати з живим мовним матеріалом, який водночас має виразний країнознавчий зміст.

Використання автентичних цифрових джерел має важливе методичне значення. По-перше, студенти отримують доступ до сучасної інформації, яка швидше оновлюється порівняно з друкованими підручниками. По-друге, вони бачать реальне функціонування німецької мови в інформаційному, освітньому, культурному й суспільному просторі. По-третє, вони вчаться працювати з різними типами текстів: інформаційними статтями, інтерв'ю, інфографікою, відео, інтерактивними картами, статистичними матеріалами, офіційними повідомленнями. Це розвиває не лише мовні вміння, а й інформаційну, медійну та міжкультурну грамотність.

Особливе місце у навчанні німецької мови й країнознавства посідають ресурси Goethe-Institut. Портал Deutschstunde пропонує матеріали для викладачів німецької мови, зокрема дидактичні розробки, ідеї для занять, матеріали з методики, культури й країнознавства [5]. Практичні матеріали Goethe-Institut щодо віртуального культурного навчання показують, що ознайомлення з DACH-простором може відбуватися навіть поза межами німецькомовних країн через цифрові формати, онлайн-ресурси та завдання на інтерпретацію культурних значень [6]. Це особливо актуально для студентів, які не завжди мають можливість безпосереднього занурення в мовне середовище.

Цифрові ресурси дають змогу реалізувати принцип DACHL, тобто розглядати німецькомовний простір не лише через Німеччину, а й через Австрію, Швейцарію та Ліхтенштейн. Для дисципліни «Іноземна мова (німецька)» це важливо тому, що студенти мають усвідомлювати варіативність німецькомовного простору, регіональні особливості лексики, мовленнєвого етикету, соціальних практик і культурних кодів. Для дисципліни «Країнознавство німецькомовних країн» принцип DACHL дає змогу уникнути звуження змісту лише до Німеччини та забезпечити ширше розуміння німецькомовного світу.

Ефективним напрямом використання цифрових ресурсів є робота з інтерактивними картами. Під час вивчення тем, пов'язаних із географією, федеральним устроєм, економічними регіонами, туристичними центрами або культурними пам'ятками, студенти можуть аналізувати просторову інформацію, порівнювати регіони, встановлювати зв'язки між географічним положенням, історичним розвитком і сучасним соціально-економічним профілем території. На практичних заняттях з німецької мови така робота може супроводжуватися завданнями на опис карти, формулювання запитань, підготовку короткого повідомлення, проведення мініпрезентації або рольової гри.

Віртуальні екскурсії та онлайн-музеї також мають значний дидактичний потенціал. Вони дають змогу створити ефект присутності, візуалізувати культурні об'єкти, активізувати емоційне сприйняття та організувати комунікативні завдання. Наприклад, під час вивчення теми «Міста Німеччини» або «Культурне життя німецькомовних країн» студенти можуть

здійснити віртуальний тур музеєм чи містом, описати об'єкт німецькою мовою, підготувати мініекскурсію, створити глосарій культурно маркованої лексики або порівняти принципи презентації культурної спадщини в Німеччині та Україні.

Відеоресурси є особливо ефективними для розвитку іншомовної та міжкультурної компетентностей, оскільки вони демонструють не лише мовний матеріал, а й невербальні елементи комунікації, інтонацію, поведінкові моделі, простір, візуальні символи та соціальні контексти. Короткі відео про міста, свята, освітню систему, студентське життя, екологічні практики, політичні інституції або культурні події можуть бути основою для завдань на прогнозування, розуміння, аналіз, порівняння й дискусію. Важливо, щоб робота з відео не обмежувалася пасивним переглядом. Студенти мають виконувати конкретні мовленнєві дії: визначати ключову інформацію, пояснювати культурні реалії, формулювати запитання, порівнювати з власним досвідом, створювати усний або письмовий коментар.

Цифрові ресурси сприяють розвитку медіаційних умінь студентів. У межах навчання німецької мови та країнознавства медіація може реалізовуватися як передавання змісту німецькомовного джерела українською мовою, створення короткої довідки для іншої аудиторії, пояснення культурної реалії, укладання двомовного глосарія, адаптація складного тексту до рівня молодших студентів або підготовка навчального завдання на основі автентичного матеріалу. Така діяльність відповідає сучасному розумінню мовця як соціального агента, здатного посередничати між текстами, культурами та адресатами [2].

Важливим методичним завданням є розвиток критичного мислення під час роботи з цифровими джерелами. Велика кількість інформації в інтернеті не гарантує її достовірності, повноти чи методичної придатності. Тому студенти мають навчитися оцінювати джерело за такими критеріями: авторитетність, актуальність, мета публікації, мовна складність, наявність фактів і статистики, культурна репрезентативність, потенційна упередженість. Для майбутніх учителів це особливо важливо, адже вони повинні вміти не лише користуватися цифровими ресурсами, а й добирати їх для навчальних цілей.

Доцільним є використання цифрових ресурсів у межах проектного навчання. Наприклад, студенти можуть підготувати мініпроекти «Берлін як місто пам'яті», «Освіта в Німеччині та Україні: порівняльний аналіз», «Культурні символи Австрії», «Швейцарська модель багатомовності», «Екологічна політика німецькомовних країн», «Університетські міста Німеччини». У процесі виконання таких проектів студенти працюють із цифровими джерелами, добирають інформацію, аналізують матеріали, оформлюють результати у вигляді презентацій, інфографіки, відеокоментарів або навчальних завдань. Це формує дослідницькі, комунікативні, цифрові й міжкультурні вміння.

Особливо ефективним є поєднання цифрових ресурсів із завданнями порівняльно-культурного аналізу. Наприклад, студенти можуть порівнювати структуру офіційних сайтів університетів Німеччини та України, способи представлення туристичної інформації на сайтах міст, висвітлення теми сталого розвитку в німецькомовних медіа, особливості комунікації державних інституцій із громадянами. Такі завдання допомагають бачити культуру не як набір ізольованих фактів, а як систему соціальних практик, цінностей і комунікативних моделей. Водночас вони дають змогу активно використовувати німецьку мову як засіб аналізу, обговорення та презентації результатів. Цифрові ресурси також можуть використовуватися для організації самостійної роботи студентів. Викладач може запропонувати студентам попередньо опрацювати відео, статтю, карту або інфографіку, а на занятті організувати обговорення, аналіз, групову роботу чи презентацію результатів. Такий формат наближений до моделі змішаного навчання, у якій інформаційний компонент частково переноситься в самостійну діяльність, а аудиторний час використовується для активної взаємодії. Це підвищує відповідальність студентів за власне навчання та сприяє формуванню автономії.

Окрему увагу варто приділити створенню студентами власних цифрових продуктів. У межах курсу німецької мови й країнознавства майбутні педагоги можуть створювати інтерактивні плакати, ментальні карти, презентації, вікторини, цифрові словники, тематичні добірки ресурсів, маршрути віртуальних екскурсій, завдання до відео, мінікурси або робочі аркуші. Така діяльність має подвійний результат: студенти засвоюють країнознавчий зміст і водночас розвивають іншомовні мовленнєві вміння, цифрову грамотність та досвід розроблення дидактичних матеріалів, що є важливою складовою професійної підготовки майбутнього вчителя.

У викладанні німецької мови та країнознавства цифрові ресурси доцільно поєднувати з інтерактивними методами: дискусіями, дебатами, рольовими іграми, кейсами, методом критичного інциденту, груповими дослідженнями. Наприклад, після перегляду відео про систему освіти Німеччини студенти можуть провести дискусію про переваги й виклики різних освітніх моделей. Після роботи з матеріалами про міграцію або багатомовність — проаналізувати кейс міжкультурної комунікації. Після віртуальної екскурсії містом — підготувати рольову гру «екскурсовод — туристи — журналіст». У такий спосіб цифровий контент стає основою для активної мовленнєвої та міжкультурної діяльності.

Роль викладача в умовах використання цифрових ресурсів суттєво змінюється. Він уже не є єдиним джерелом країнознавчої інформації, однак саме він визначає навчальну мету, добирає надійні ресурси, адаптує завдання до рівня студентів, організовує комунікацію, спрямовує рефлексію й оцінює результати. Викладач має допомогти студентам перейти від поверхового пошуку інформації до осмисленого аналізу мовного та культурного змісту. Без методичної рамки цифрові ресурси можуть

перетворитися лише на ілюстративний матеріал, тоді як їхній потенціал полягає саме у створенні умов для активної комунікації, інтерпретації та взаємодії.

Водночас використання цифрових ресурсів має певні ризики. Серед них — інформаційне перевантаження, фрагментарність знань, некритичне копіювання матеріалів, залежність від автоматичного перекладу, поверхове сприйняття культури через візуальні стереотипи. Для подолання цих ризиків необхідно формулювати чіткі навчальні завдання, обмежувати кількість ресурсів, визначати критерії оцінювання, вимагати посилання на джерела, включати етап рефлексії та заохочувати студентів до самостійного висновку.

У контексті професійної підготовки майбутніх педагогів важливо, щоб студенти не лише користувалися цифровими матеріалами, а й усвідомлювали їхню дидактичну цінність. Після виконання завдання доцільно обговорити, для якого рівня володіння мовою воно підходить, які компетентності формує, як його можна адаптувати для учнів або студентів, які труднощі можуть виникнути, які цифрові інструменти є найбільш доцільними. Така методична рефлексія сприяє розвитку професійної компетентності майбутнього вчителя іноземної мови.

Отже, цифрові ресурси у процесі навчання німецької мови і країнознавства німецькомовних країн мають значний дидактичний потенціал. Вони забезпечують доступ до актуального автентичного матеріалу, створюють умови для розвитку іншомовної комунікативної компетентності, міжкультурного аналізу, медіаційних умінь, критичного мислення, інформаційної грамотності та професійно-методичної підготовки майбутніх педагогів. Їх ефективність залежить від педагогічно обґрунтованого добору, чіткого формулювання завдань і включення цифрового контенту в систему мовленнєвої, дослідницької та рефлексивної діяльності студентів.

Висновки та перспективи подальших розвідок. Використання цифрових ресурсів у процесі навчання німецької мови і країнознавства німецькомовних країн є ефективним засобом формування іншомовної комунікативної та міжкультурної компетентностей студентів. Автентичні онлайн-джерела, відеоресурси, інтерактивні карти, віртуальні екскурсії, цифрові архіви, освітні платформи та мультимедійні матеріали дають змогу інтегрувати мовну й країнознавчу підготовку в єдиний навчальний процес.

Доведено, що країнознавчий цифровий контент може бути використаний не лише для ознайомлення студентів із реаліями Німеччини, Австрії, Швейцарії та Ліхтенштейну, а й як повноцінний навчальний матеріал для розвитку читання, аудіювання, говоріння, письма, медіації, лексичної компетентності, критичного мислення та культурної рефлексії. Саме така інтеграція забезпечує безпосередній зв'язок теми дослідження з дисциплінами «Іноземна мова (німецька)» та «Країнознавство німецькомовних країн». Найбільш продуктивними є ті форми роботи, у яких цифрові ресурси поєднуються з комунікативними, медіаційними, порівняльно-культурними, дослідницькими й рефлексивними завданнями. Це

можуть бути аналіз автентичних текстів, робота з відео, віртуальні екскурсії, підготовка усних повідомлень, дискусії, рольові ігри, створення глосаріїв, мініпроектів, презентацій і власних дидактичних матеріалів.

Перспективи подальших досліджень убачаємо в розробленні системи цифрово орієнтованих завдань для інтегрованого навчання німецької мови й країнознавства німецькомовних країн, створенні електронного банку автентичних матеріалів для майбутніх учителів іноземних мов та визначенні критеріїв оцінювання іншомовної комунікативної й міжкультурної компетентностей студентів у цифровому освітньому середовищі.

Список використаних джерел

1. Byram M. Teaching and Assessing Intercultural Communicative Competence. Clevedon : Multilingual Matters, 1997. 124 p.
2. Council of Europe. Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. Companion Volume. Strasbourg : Council of Europe Publishing, 2020. 278 p. URL: <https://www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages/cefr-companion-volume-and-its-language-versions>
3. Tatsachen über Deutschland. Das aktuelle Tatsachen-Portal über Deutschland. URL: <https://www.tatsachen-ueber-deutschland.de/de>
4. Deutschland.de. Key facts about Germany. 2025. URL: <https://www.deutschland.de/en/germany-facts-information-figures-worth-knowing>
5. Goethe-Institut. Deutschstunde — das Portal für DaF-Lehrkräfte. URL: <https://www.goethe.de/ins/ua/de/m/spr/unt.html>
6. Goethe-Institut. DACH erleben überall: Kulturelles Lernen virtuell. URL: <https://www.goethe.de/prj/dlp/de/magazin-sprache/23009865.html>
7. Goethe-Institut. Lernen und Lehren mit digitalen Medien im DaF-Unterricht. Digitaler Katalog. URL: https://www.goethe.de/resources/files/pdf357/digitalni_katalog_2023-v2.pdf
8. Ніколаєва С. Ю. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студентів класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / за заг. ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2013. 590 с.
9. Редько В. Г. Дидактичні та методичні засади компетентісно орієнтованого навчання іноземних мов у закладах загальної середньої освіти. Київ : Педагогічна думка, 2017. 208 с.

**Великодна Марія,
Суми**

ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ УЧНІВ ЗАСОБАМИ УКРАЇНСЬКОЇ МУЗИКИ

У статті розглядається проблема формування національної свідомості учнів засобами української музики як важливого чинника виховання патріотизму та громадянської ідентичності. Обґрунтовано

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>